

4

המים אף דלא נוחא לי בליצונו אסור ומיהו לדעת הערוך נראה דאף דניחא לי במימיו מותר אם לא שיש כאן משום דש ו"ע.

(ו) צ"ה א' החולב והמחבץ והמגבץ, מחבץ היינו שעושה פעולה שמחבצת השמן שבחלב ונעשה גוש חמאה או גוש גבינה, והללו נפרש ונעשה נסיוני דחלצה המזכר פסחים מ"ב א' והיינו קום דתן גדרים נ"א צ' והיינו מי חלב המוזכר חולין ק"ד א', ומשום דנפרש הכז מן הללו חייב משום צורר ופעולה זו נעשה בסגולות שונות וכל אופן נעשה חייב משום מחבץ, ואין חילוק בין מעיל אבקת חמית תוך החלב עד שנעשה גבינה, או נותן האבקת לתוך הכלי ושופך עליו חלב, לפיכך החולב בשבת לתוך אבקת המהפכת את החלב לגבינה חייב משום מחבץ, מלבד איסור חובץ, ואפי' אח"ל דזה הוי כחולב לתוך האוכל אכתי חייב על מי חלב הנשאר משקה, ועוד דאין היתר לתוך האוכל אלא צו"ע ולא בשבת לדעת כמה ראשונים וזו ספיקא דיוגא בדאורייתא ועוד דלא דמי לחולב לתוך הקדירה דהתם בלא מתחלה לתוך האוכל, והכא אחרי שהוא משקה מתהפך לאוכל אף שאין זמן מפסיק ביניהם מ"מ לא דמי לחולב לתוך הקדירה וקשה לדמות באיסור סקילה, אבל אין טורח לזון בזה כיון דיש כאן חובץ חמאת של מחבץ, ומגבץ היינו שמקבץ את פתיתי הגבינה ומדבקן לגוש אחד, כמבואר בערוך.

(ז) **לסחוט לימו"ן** על סוכר ולאכול את הסוכר ודאי מותר כדין לסחוט על האוכלין המבואר סי' ש"ך ס"ד, אבל אם דעתו לתת את הסוכר לתוך המים נראה דסחיטה זו אסורה, דכיון שדעתו למשקה חשיב משקה כשיוצא קדם שנצטב צביבור, ואף אם היס אפשרי שלא יבא המשקה בעולם אלא הוי נפרש לתוך הסוכר י"ל דהשיבא סחיטה כיון שכוונתו למשקה, ואפשר שאם יאכל רובו והמיעוט ישליך למים מותר, ואם אריך ליתן מין לימו"ן לחינוק לנפוחה יש לעשות כן.

סימן נז

שבת ע"ד צ' האו ממין דפרוס סילקא כו' כחצו חו' אבל שאר אוכלין לא, ודבריהם סתומים מן חומר יש בסלקא משאר אוכלין, ובג"א חיתא אבל שאר ירק לא, ואפשר כונס דוקא ירק שיקרו לבישול וסילקא וכל דדמו לו וכדאמר ברכות ל"ח צ' אבן לקמן ק"ד צ' סתמו דהוי משמע דכל ירק דק יש בו משום עוון, וכ"כ הב"י סי' שבי"א בשם בה"מ בשם רמ"י בשם רש"י ונראה דה"ל דהר"מ אסר פירות דק דק, והרשב"ם כתב להחזיר פת משום שאין עוון אחר עוון, ומבואר דכל פירות וירקות חייב עליהן, אפי' דנאכלים הוי כמו פת, ורש"י סי' קכ"א א' שלא יקטעו בבלי משום עוון כדין פרוס סילקא, משמע נמי דלאו דוקא סילקא, וכן הר"מ פכ"א כתב סתם דהותר ירק דק דק, וכ"כ בעשו"ע סי' שבי"א, ודברי הח"י שלפניו שכתבו דשאר אוכלין שרי יש לפרש על פת, וקשה לעשות סניף מדברי הג"א בשם רמ"י כיון דלימא לו חזר, וכן מדברי הר"מ שכתב על פת"י והסכים לפרש"י, אין לעשות סניף כמו שכתב בק"י, וכן בשבת ק"י א' אמרו ר"מ פרוס סילקא ואי אפשר לפרשו אלא כפרש"י וכמו שכתב במשניות יטקא, והטור לא חש להביא דעת הר"מ בזה, ואחרי שהר"ק ורמ"מ פ"י בפרש"י וכן הח"י ור"מ שהביאו בהגה"מ, וכ"כ צ"י דהסמ"ג והמרדכי והר"ן הביאו דברי רש"י והיינו בפרש"י, דגם באוכל אוכל עוון, וכן הרשב"א דן בפירור פת והביאו גם הר"ן.

אמנם הר"מ הטיל בו תנאי דדוקא בחותך לבשל, ואם אמנם אין כן דעת רש"י וכל הפוסקים שהביאורו שהרי דן בנפרש פת לאכול ולא לבשל, מ"מ מתוסף דעת הר"מ בחותך ע"מ לאכול לדעת האומרים שאין עוניה באוכל, ואמנם נראה דמודה הר"מ דאיסורא איכא אפי' בחותך לאכול וכמו שנכתב צ"י, וזה מוכרע מהא דתניא בחוספתא פ"ק דציצה אין מרסקין דעילא גרונרות ומרנין

מזה דאפי' דהחירו אמירה לנכרי בקונה בית בל"י לא החירו במלה, וכונס דחז"ל שקלו דבר שיוכל לגרום זלזול בשמירת שבת והעמידו דבריהם אף במקום כרת ודבר שיתירו יותר מתקבל לזני אדם הקילו ואין לא בקיאות בדבר א"י שחתירו שבות משום קיום המזהר, ואין לא בקיאות במשקל המזוהר, והביאו רמ"י מהא דשריין שבות שבת ל"ד צ' במת ולא שריין במלה, ונראה דכונס דכונס המה המה מביא לכרמלית מפני החמם לא הוי כמת מזהר ולא הותר לא לזר ולא לכהן ולא להולך לשחוט את פסחו או למול בנו ומ"מ הותר שבות ולא הותר במלה, עוד הביאו רמ"י מהא דמתירין שבות צנור שעלו בו קשקשים ולא הותר שבות במקום פסידא בדליקה, והנה לא נחפרש כונס דלמה בלחמ חילקו חכמים בין פסידא לפסידא, ואפשר דמיושך דרגלו קול עפי ולא מיהו לאושי כמלאכה, א"י שקלו שלא להכביד על הציבור יותר מדאי, ומפני שאין אנו בקיאים בעצמם ובמדתם אי אפשר לנו לדמות זל"י, ומיהו הר"ן פ' חצית כתב לחלק בין שבות ע"י שינוי לשאר שבות, ומ"מ מסתבר שאין כל השינוין שרין ואין למידון זה מזה ורמ"י מהא דרך עד שמגיע לביטוי וחורק בלחמ יד דלא החירו אם יש נכרי חלמא אמירה לנכרי קול משבות ע"י שינוי, ואפשר דלא אמר הר"ן למעשה אלא דרך שינוי כיון דהרמב"ן והרשב"א תפשו בפשיטות שאין למידון מוגדר שעלו בו קשקשים למקום אחר, ועוד נראה להכריח דדוקא צנור החירו דאם חיתא דכל שינוי קול משבות דשבות א"כ למד אמרו צנור הביאו הר"ק ר"פ ר"א דאם שכחו להביא חזמל מידחה למחר ליתו בפיו ובשעתו דהא לכו"ע שריין אמירה לנכרי להביא דרך כרמלית משום מלה, אלא ע"כ אין מדמין השבותין ומש"כ הר"ן דשינוי קול ר"ל לפעמים שינוי קול כפי שאלו חכמים.

(ה) **הצנורות** של הספקת המים יש בצנורותיהן עור עגול בשוליהן המהבדק על נקב הצינור וזה ממש מסוכרייתא דמיוחא ובש"ע סי' ש"ך ס"ה צ' שנהגים היתר ויש ללמד עליהם זאת משום דדמי לספוג שיש בו בית אחיזה אבל יש לגמגם בעצם זה ולכן עוב להנהיגם שלא יבא כלי תחת החצית, ומשמע דמ"מ מורפין לסניף הא דברא ארוכה, ולכאורה אין טעם זה מובן כלל דהא אין בית אחיזה מושל אלא שלא יסחוט בידיו בשעת אחיזה אבל הכא בסחיטה ששעת הידוק קיומין ולכן פ"י המ"א שהוא ע"פ טעם הרשב"ד דבאמת שעת קיומה נסחט ומ"מ מותר דהוי כמריק מים מללוחית, ומיהו נראה דכונס הרשב"ד כיון דספוג עשוי לכך לקבל על ידו מים ולהוריקן לא מיוצגלי המים בחובו למקרי דש וכמו שסותמין ופותחין את הדלת ולא חשיב צנור וכו' ומ"מ לריך בית אחיזה דאין יתדו יתד צנור בית אחיזה, ובכא דברא לא שייך זה, ולכן אין מובן לן שום סניף במה שהבאר ארוכה, וע"כ שנהגו כהערוך, ובש"מ בשם הרשב"א בחצות ו' א' חומך בדעת הערוך, וכ"כ בשם רבו הר"י, ובכא צנור דידן איכא תרתי משום ליצון ומשום שהמים נסחטין ונשארין בצנורה, ומיהו תרתיבין אין לו שום הנאה מזה שאין שום צורך בליצון העור ולא במים שאין במים היוצאין אף עופה להטפיה ע"פ העור ומצטל בעל ונראה לדעת הערוך שרי וכיון דסחיטה העור אינו אלא מדרבנן וכמ"ש הר"מ פ"ט ה"א יש לסמוך על הערוך [ובתו' שבת ק"ג א' כתבו דבאסורא דרבנן בלא נוחא לי מותר וכ"כ יומא ל"ה א' וע"י פמ"ג סי' שצ"ז בל"א סק"ע] ואפשר דהכא בקבוע להיות תמיד במים ואין מסירין אותו לעולם אין זה דרך ליצון כלל, ולענין מים היוצאין משום חשש מפרק ודאי יש לסמוך בדעת המקולין בל"א למימיו והכא אף שאינו הולך לאיצוד חשיב כח"ל להם לגודל מיעוטן.

ומדברי הר"מ פ"ט ופכ"ב נראה דפירש כל סחיטה משום ליצון ולא משום דש והא דלמך אין סחיטה שיער היינו שאין בהם משום מלכך ומקור דברי רבינו צנור כ' במ"ע בצנחים ל"ד ור"ל דאין ליצום צנור בלא כסבים.

כתב הר"מ פכ"ב ה"א שחי מטהרות כו' שהרי דעתו שאלו המים, ע"י כ"מ ואולי ע"י ונ"ל שהרי אין דעתו שאלו המים ור"ל דלא נוחא לי וכו' בדעת הערוך ומיהו הוי דניחא לי ביציאת